VI.IN MEMORIAM

LIUDVIKAS DZIKAS (1955-1991.VIII.16)

1991m. rugpjūčio 16d. Vilniuje tragiškai žuvo archeologas, Paminklų restauravimo projektavimo instituto archeologinių tyrimų skyriaus viršininkas Liudvikas Dzikas.

Liudvikas Dzikas gimė 1955m. Degimų kaime (Kėdainių raj., Josvainių apyl.). 1973m. baigė Josvainių vidurinę mokyklą, vėliau studijavo istoriją Vilniaus universitete. Dar studijų metais Liudvikas Dzikas dalyvavo Vilkiautinio pilkapyno (Varėnos raj.) ir Jauneikių kapinyno (Joniškio raj.) archeologiniuose tyrimuose, savarankiškai kasinėjo netoli tėviškės aptiktą Čiukiškių kapinyną. 1978m., baigęs Universitetą, pradėjo dirbti Vilniaus paminklų konservavimo institute (dabartiniame Paminklų restauravimo projektavimo institute); nuo 1984m. vadovavo instituto Archeologinių tyrimų skyriui.

Liudvikas Dzikas kasinėjo Vilniaus universiteto M.Daukšos, Spaustuvės ir Didžiajame kiemuose, Kairėnų dvarvietėje netoli Vilniaus, Barboros Radvilaitės gatvėje, prie Vilniaus miesto sienos Šlapiųjų vartų, šalia Evangelikų-reformatų bažnyčios. Nemaža nuveikė ieškant naujų archeologijos paminklų arba tikslinant jau žinomų ribas; vykdė žvalgomuosius archeologinius tyrinėjimus Vilniaus ir Trakų apylinkėse, Merkinės, Biržų, Anykščių senamiesčiuose. Liudvikas Dzikas stengėsi apibendrinti ir populiarinti tyrimų metu sukauptas žinias. Paskelbė straipsnius apie Universiteto kiemų bei Kairėnų dvarvietės kasinėjimus, skaitė pranešimus mokslinėse konferencijose Lietuvoje ir už jos ribų. Parengė fundamentalų darbą "Vilniaus senamiesčio raida archeologijos duomenimis (iki XVIIIa.)". Nors daug jėgų atiduodavo skyriaus vadovavimui, rasdavo laiko ir energijos naujoms veiklos sritims: 1989-1991m. Vilniaus universitete studentams skaitė specialų

kursą "Miesto archeologija", buvo vienas iš Lietuvos archeologų draugijos steigimo iniciatorių, o vėliau - vadovų.

Liudvikas Dzikas buvo nepakeičiamas archeologinių tyrimų organizatorius, autoritetingas kolektyvo vadovas ir mėgiamas bendradarbis. Jo mirtis - didžiulė netektis kolektyvui, draugams, bičiuliams.

K.Katalynas

L.Dziko biobliografija

1980

1. Lobiai prabyla // Mokslas ir gyvenimas. 1980.Nr.6.P.37. (bendraautorius A.Jankauskas)
2. Археологические раскопки на территории Вильнюсского университета// Актуальные проблемы развития научных исследований молодых ученых и специалистов Вильнюсского госуниверситета им. В.Капсукаса. Вильнюс, 1980. С.93-94.

1984

3. Vilniaus universiteto teritorijos archeologiniai radiniai // Muziejai ir paminklai. V.1984.T.6.P.49-56.

1986

4. Некоторые данные о росте территории Вильнюса в XII-XV вв. // Археология и история Пскова и Псковской земли. Псков, 1986. С.45-46.
5. Žinomas ir nežinomas Vilnius. Nauja archeologinių tyrimų programa //Vakarinės naujienos.1987.10.10. Tas pats rusų kalba.

1988

6. Kai kurie Kairėnų istorijos puslapiai, remiantis archeologiniais duomenimis //Architektūros paminklai. V.1988.T.11.P.40-44.

7. Žemutinės pilies karalių rūmai // Kultūros barai.1988.Nr.6.P.5O-56; Nr.7.P.58-64; Nr.8.P.5O-55 (bendraautorius N.Kitkauskas).

Sudarė G.Zabiela

IGNAS JABLONSKIS 1911.O5.2O-1991.12.O6

Netekome Igno Jablonskio. 1991m. gruodžio 9d. senosios Kretingos kapinės amžinam poilsiui priglaudė Igną Jablonskį. Gimęs (1911m. gegužės 26d.) ir užaugęs Budrių kaime (Skuodo raj.) kultūrtechnikas, inžinierius I.Jablonskis visą savo gyvenimą pašventė Lietuvos pajūrio kaimo žmonių buities, ypač jų sodybų ir seniausios praeities tyrimui, kultūros paminklų apsaugai.

Įgimtas smalsumas, noras pažinti savo tėvų žemės seniausią praeitį vertė I.Jablonskį nemažai laiko skirti archeologijai. Kretingos ir Skuodo archeologiniams paminklams. Prasidėjo jis nuo labiausiai dėmesį patraukiančių paslaptingų piliakalnių, apie kuriuos mūsų tėvai ir seneliai pasakodavo įvairiausius padavimus. Su šiais paminklais I.Jablonskis stengėsi supažindinti ir kitus, sodominti jais archeologus. 1938m. rudenį "Lietuvos aide" paskelbė Puodkalių piliakalnio aprašymą, o kitų metų pradžioje platesnį padavimą apie Imbarę ("Lietuvos aidas".1940.Vas.28-kovo 3).

1940m. vasarą jis nemažai laiko praleido pas Praną Baleniūną (1900-1965), kuris kasinėjo netoli Kretingos esančius Kurmaičių pilkapius. Tai buvo pirmas susipažinimas su archeologiniais kasinėjimais. Jis nebuvo pasyvus žiūrovas - talkino Pr.Baleniūnui: braižė kasamų pilkapių planus, pjūvius. Vėliau lankėsi dar kelių senkapių kasinėjimų vietose.

1948m. I.Jablonskis vedžiojo Mokslų Akademijos instituto archeologų ekspadiciją po Kretingos rajoną, rodė